

BEVEZETÉS

Vallomástétel: tanúskodás egy Betegség ügyében

A Betegségből negyvenöt éves koromban ébredtem, józan nyugalommal és tűrhető egészséggel, eltekintve megviselt májamtól és attól, hogy olyan voltam, mintha kölcsönben volna rajtam a hús – de hát mindenki így van ezzel, aki túléli a Betegséget... A túlélők többsége utólag nem tudja részletesen felidézni a delíriumot. Úgy látszik, részletes jegyzeteket készítettem a Betegség és a delírium közben. Nincs pontos emlékképem arról, hogy hol, mikor, hogyan írtam azokat a feljegyzéseket, amelyeket most MEZTELEN EBÉD címmel közreadok. A cím Jack Kerouac ötlete. Nem is értettem, mit jelent, egészen a legutóbbi időkig, amikor sikerült kigyógyulnom. A cím pedig pontosan azt jelenti, amit ezek a szavak: MEZTELEN EBÉD – az a megfagyott pillanat, amikor mindenki világosan látja, mi is van minden egyes villa hegyén.

A Betegség nem más, mint a kábítószerabság, és én tizenöt éven át a kábítószer rabja voltam. A kábszer itt a *má-* *kot* jelenti (ami összefoglaló terminus az ópiumra és minden ópiumszármazékra, a szintetikus drogokra is, a demeroltól a palfiumig). A máknak szinte minden formája megfelelt nekem: a morfium, a heroin, a delaudid, az eukodal, a pantopon, a diocodid, a diosan, az ópium, a demerol, a dolophin és a palfium egyaránt. Szívtam, ettem, szippantottam; injekcióztam szubkután, érbe, izomba; fölhelyeztem végbélkúpban. A tú nem döntő fontosságú: akár szípuzod, akár zabálod, akár szívod, akár a seggedbe toszogatod, az eredmény

ugyanaz: drogszenvedély. Amikor drogszenvedélyt mondok, nem gondolok a kefre, a marihuánára, sem a hasis, a meszkalin, a *bannisteria caapi*, az LSD6, a Szent Gombák vagy a hallucinogén csoport valamelyik fajtájára... Nincs rá bizonyíték, hogy a hallucinogének közül bármelyik is fizikai függőséget okozna. Ezeknek a drogoknak a hatása fiziológiai szempontból homlokegyenest az ellenkezője az ópiumfélékének. Sajnálatos, hogy ennek a két kábítószercsoportnak az összekeverését eredményezte az amerikai és a többi rendőrség kábítószerosztályainak a nyüzsgése.

A drogszenvedély tizenöt éve alatt töviről hegyire kitanultam, hogyan működik a mákvírus. Olyan a drogosok piramisa, hogy mindegyik szintje az alatta levőt zabálja (egyáltalán nem véletlen, hogy az a drogos, aki följebb van, mindig kövér, míg az utcán kódorgó káefes sovány, mint az agár), egészen föl a csúcsig, illetve a csúcsockig, mert sok ilyen piramis zabálja a világ népességét, és valamennyi a monopólium alapelveire épül:

1. Ingyen soha semmit.

2. Sohase adj többet, mint amennyit muszáj (csak hadd legyen mindig kiéhezve a kuncsaft, és mindig meg kell várakoztatni).

3. Ha lehet, mindent vissza kell venni tőle.

A terítő, a drogárus mindig mindent visszanyer. A szenvedélybetegnek egyre több kábszerre van szüksége, hogy valami emberi formája maradjon... hogy jóllakassa a szenvedély majmát, amit a hátán cipel.

A drog a monopólium és a birtoklás mintája. A kábítószer rabjának mozdulnia sem kell, miközben drogos lábai már viszik is a drog hullámhosszának sugárnyalábján a visszatesés felé. A drog mennyiségi tétel, és pontosan mérhető. Minél több drogra van szükséged, annál kevesebb van belőle, és minél többet bírsz belőle, annál többet fogyasztasz. Minden hallucinogén kábszer szentség a fogyasztóinak sze-

mében. Van meszkalinkultusz, bannisteria-kultusz, hasis-kultusz, létezik a gomba kultusza – „Mexikó szent gombáinak köszönheti az ember, hogy képes meglátni az Istent” –, de még soha senkinek nem jutott eszébe, hogy szentnek tartsa az ópiumot. Nincsenek ópiumkultuszok. Az ópium profán, úgy mennyiségi, mint a pénz. Hallottam egy jótét, nem szenvedélykeltő indiai drogról, a neve *szóma*, és gyönyörű, kék színű áradásként ábrázolják. Ha létezett valaha is ez a *szóma*, a terítő már rég odatalált a helyére, palackoztatta, monopóliumot szerzett rá, elkezdte árusítani, és az eredmény máris ugyanaz: a régi jó rászoktató, rákapató, szenvedélykeltő, kábítószerabszorbba taszító MÁK.

A mák az ideális termék... a legtöbb, amivé egy kereskedelmi áru válhat. Nem kell hozzá hirdetés, rábeszélés. A kuncsaft képes átmászni érte a csatornán, könyörögve, hogy vehessen belőle... A mákkereskedő nem az áruját adja el a fogyasztónak: a fogyasztót adja el az árujának. Nem az áruját fejleszti tovább, javítja föl, hanem a kliensét degradálja, rongálja a javíthatatlanságig. A dolgozóit mákkal fizeti.

A drogból levezethető a „gonosz” vírus alapképlete: *a szükség algebraja*. A „gonosz” mindig a teljes hiány, a szükség képében jelenik meg. Kábszermániás az olyan ember, aki a kábítószer abszolút hiányállapotában él. Egy meghatározott gyakoriságot túllépve, ennek a szükségnek nincs semmi határa, semmi gátja. Az abszolút hiányállapot jellemző kifejezése: „*Megtenné?*” Igen, mindent megtenne. Hazudna, lopna, csalna, besúgná a barátait, bármit megtenne, hogy megszüntesse az abszolút hiányt. Mert a betegség egészen elhatalmasodott rajta, birtokba vette, nincs rá mód, semmi lehetőség, hogy másképp cselekedjen. A drogmániás beteg, csak azt teszi, amit ez a betegség diktál. A veszett kutya nem tud mást, csak marni. Nem célravezető semmilyen farizeuskodó, álszent álláspont, hacsak nem arra törekszünk, hogy a drogvírust működésben tartsuk. Mert a drog nagyipar.

Emlékszem egyik beszélgetésemre egy amerikaival, aki a mexikói száj- és körömfájással foglalkozó bizottságban dolgozott. Havi hatszáz plusz költségtérítés.

– Meddig tart még a járvány? – érdeklődtem.

– Ameddig fenn tudjuk tartani... És azután... lehet, hogy a száj- és körömfájás Dél-Amerikában tör majd ki – mondta álmodozva.

Ha egy számsorozatokból álló piramist meg akarunk változtatni vagy meg akarunk szüntetni, elég a legalsó számot megváltoztatni vagy eltávolítani. Ha a drogpiramist akarjuk megszüntetni, a piramis alján kell kezdenünk: ez pedig az Utcai Kábszeres. Nem kell Don Quijote-i módon az úgynevezett „felső réteggel”, a „felső kapcsolatokkal” bajlódni: ezek közül bárki azonnal helyettesíthető. *A drogegyenletben kizárólag az utcai drogos nyomorult, aki drog nélkül képtelen fennmaradni, ő az egyetlen helyettesíthetetlen tényező.* Ha majd nem lesz több olyan rabja a drogszervedélynek, aki kénytelen a kábítószeret beszerezni, akkor nem lesz többé drogforgalom. Ameddig a drogszükséglet fennáll, mindig lesz valaki, aki kielégíti.

A szenvedélybetegeket ki lehet gyógyítani, karanténban lehet tartani. Minimális ellenőrzéssel elláthatók valamilyes morfiomadaggal, ahogy a tífuszhordozókat kezelik. Ha így járunk el, akkor a világ drogpiramisai összeroskadnak. Amennyire tudom, Anglia az egyetlen ország, ahol ezt a módszert alkalmazzák a drogkérdés megoldására. Körülbelül ötszáz szenvedélybeteget látnak el így, és egy nemzedék múlva – amikor a karanténban tartottak kihalnak, a kutatók pedig felfedezik a nem ópiumhatással működő fájdalomcsillapítókat – a drogvírussal úgy leszünk, mint a himlővel: lezárt fejezet lesz, orvosi kuriózum.

Létezik olyan szérum, amelyik képes a drogvírust korlátozott között tartani. Ez a szérum az apomorfinkezelés, amit egy angol orvos fedezett fel, akinek a nevét nem közlöm ad-

dig, míg engedélyt nem kapok, hogy idézhessek a könyvből, amely arról szól, hogyan hatott harminc év tapasztalatai szerint ez a kezelés kábítószer-fogyasztókra és alkoholbetegekre. Az apomorfin nevű vegyület úgy jön létre, hogy morfin sósavval forralunk. Már évekkel azelőtt fölfedezték, hogy szenvedélybetegek gyógyítására kezdtek volna alkalmazni. Sok esztendőn át az apomorfin, melynek nincs narkotikus vagy fájdalomcsillapító hatása, csak hánytatásra használták mérgezés esetén. Közvetlenül a hátsóagyban levő hányásközpontokra hat.

Erre a szérumra bukkantam rá drogpályám finisében. Tanger arab negyedében laktam egy hónapos szobában. Vagy egy éve nem fürödtem, nem cseréltem ruhát, le sem vettem, legföljebb akkor hajtottam, túrtem föl az inget, amikor úgy óránként helyet kerestem a tűnek a kábítószer-szervedély végső stádiumára jellemző rostos, szürke, paraszterű húsban. Egyszer sem takarítottam ki a szobát, nem is szellőztettem. Az üres ampullásdobozok halma a többi szeméttel együtt a plafonig ért. A fizetetlen számlák miatt már réges-rég elzárták a vizet és kikapcsolták a villanyt. Abszolúte semmit nem csináltam. Képes voltam nyolc órán keresztül a cipóm orrát bámulni. Csak akkor léptem működésbe, amikor a drogóra csöngetett. Ha odatévedt egy haver – nemigen került sor ilyesmire, hiszen ki vagy mi maradt még látogatnivaló? –, csak ültem, nem érdekelt, ha belemászott a látóterembe, ebbe a szürke, egyre halványabb, egyre ködösebb mezőbe, de az sem, amikor kifordult belőle. Ha ott hal meg előttem, akkor is tovább ültem volna a cipóm orrát bámulva, arra készülve, hogy kiforgatom a zsebeit. *Megtenné?* Mert soha nem volt elég mákom – de hát ki nek van? Napi két gramm morfin, és még az sem volt elég. Hosszú kujtorgások a patika előtt. A késletetés a drogkereskedő legáltalánosabb arany szabálya. A Fejes mindig késlekedik. És ez nem véletlen. A drogvilágban nincs véletlen.

A kábítószer-fogyasztónak újra meg újra meg kell tanulnia, minek van kitéve, ha nem szerzi be idejében a mákadagját. Ha nincs rá pénze. Akkor egyszerre megugrott a drogszükségletem. Napi három-négy grammra. És még ez sem volt elég. De már nem voltam fizetőképes.

Ott álltam, kezemben az utolsó csekkem, és rá kellett döbennem, hogy az az utolsó csekkem. A következő géppel Londonba repültem.

Az orvos elmagyarázta, hogy az apomorfin a hátsóagyra hat, az anyagcserét szabályozza, és úgy befolyásolja a véráramot, hogy a szenvedélybetegségért felelős enzimrendszer négy-öt nap alatt elpusztul. Ha a hátsóagy beáll erre a tevékenységre, az apomorfin adagolása abbahagyható, és csak akkor kell újból alkalmazni, ha a beteg visszaesik. (Senki sem folyamodik apomorfinhoz azért, hogy az feldobja. Arra még nem volt példa, hogy valaki az apomorfin rabjává vált volna.) Beleegyeztem a kezelésbe, és bevonultam a szanatóriumba. Az első huszonnégy órában valósággal megőrültem, paranoiás tünetek törtek rám, mint a legtöbb kábítószer-fogyasztóra a drog hirtelen és teljes megvonása következtében. Ezt a delíriumot megszüntette a huszonnégy órás intenzív apomorfinkezelés. Az orvos megmutatta a grafikont. Minimális adagban kaptam morfint is, olyan keveset, ami valószínűtlenné teszi, hogy ezért nem jelentkeztek a súlyosabb elvonási tünetek, a láb- és gyomorgörcs, a láz meg az én speciális esetemben a fagyzsibbadás: mintha egy hangyaboly nyüzsögne a testemen, és mintha mentollal dörzsölnének. Minden kábítószer-fogyasztónak megvan a maga sajátos elvonási tünete, amit aztán semmi nem csillapít. Az elvonókúrák egyetlenéből hiányzott egy tényező. Nos, ez a tényező aligha más, mint az apomorfin.

Megtapasztaltam, hogy az apomorfinkezelés bevált. Nyolc nap múlva elhagyhattam a szanatóriumot, s akkor már normálisan tudtam enni és aludni. Két teljes évig egészen fel-

hagytam a kábítószerrel – tizenkét éven belül addig ez volt a rekordom. Aztán néhány hónapra visszaestem egy betegség és a fájdalmak következtében. Az újabb apomorfinkezelés hatása pedig egészen e sorok írásáig tart.

Az apomorfinkezelés minőségileg különbözik a többitől. Kipróbáltam valamennyit. A gyors és a lassú elvonást, a kortizonkúrát, az antihisztaminokat, nyugtatókat, altatókúrát, a tolserolt, a reserpint. Ezeknek a kúráknak a hatása csak addig tartott, amíg nem adódott alkalom a visszaesésre. Határozottan kijelenthetem, hogy az én esetemben soha korábban nem alkalmazták az *anyagcserére* alapozott kúrát ez előtt az apomorfinkezelés előtt. A Lexington Kábítószer-elvonó Kórháztól kapott visszaesési statisztikák alapján a legtöbb orvos úgy vélekedik, hogy a kábítószer-függőség gyógyíthatatlan. A Lexington Kórház dolophines elvonókúrát alkalmaz, és a legjobb tudomásom szerint sohasem próbáltak az apomorfinnal vagy egyéb szintetikus anyagokkal. Ami azt illeti, ez a módszer meglehetősen háttérbe szorult, nem is folytattak ilyen irányú kutatásokat. Kétségtelen az is, hogy az apomorfinnál ötvenszer erősebb anyagokat is lehetséges kifejleszteni, és ki lehet küszöbölni kellemtelen mellékhatását, a hányást.

Az apomorfin az anyagcserét és a pszichés megnyilvánulásokat szabályozza, és abba lehet hagyni az alkalmazását, mihelyt a kívánt hatást elértük vele. A világot elárasztják a nyugtatók és serkentőszerek, de erre a páratlan szabályozó gyógyszerre nem irányult komolyabb figyelem. Egyetlen nagy gyógyszergyártó társaság sem kezdett ilyen célú kutatásokba. Az a véleményem, hogy az apomorfinváltozatok kutatása és ezek szintetizálása új frontot nyithat a gyógyszerészetben, és ennek jelentősége messze túlmutat a szenvedélybetegségtől való megszabaduláson.

A himlőoltás ellen is kikelt az ellenzők hangos, abnormális bandája. Nem kétséges, hogy őrjöngő tiltakozást vált ki

minden érdekelt és elfogult félből, ha attól kell tartaniuk, hogy kiragadják kezükből a drogvírust. A Mák nagy üzlet; mániákusok és spekulánsok mindig akadnak. Nem engedhető meg, hogy akadályozzák az oltás útján történő prevenciót és a karanténintézkedéseket. *Napjainkban ugyanis a drogvírus a világ első számú egészségügyi problémája!*

Mivel a *Meztelen ebéd* ezzel az egészségügyi problémával foglalkozik, szükségszerűen brutális, obszcén és visszataszító. A betegség gyakran undort keltő részletei nem gyenge gyomrúaknak valók.

A könyv bizonyos szakaszai, amelyeket egyesek pornográfnek neveztek, a halálbüntetés elleni értekezésként íródtak Jonathan Swift *Szerény javaslatának* modorában. Ezek a részek arra hivatottak, hogy a halálbüntetést a maga valódi obszcenitálásában, barbárságában mutassák meg, visszataszító anakronizmusként, mert csakugyan az. Mint mindig, az ebéd meztelen. Ha a civilizált országok a druidák akasztási rítusaihoz akarnak visszatérni a Szent Ligetbe, vagy vért akarnak inni, mint az aztékok, és emberáldozatok vérével akarják itatni az isteneiket, hát lássák, mi az, amit valójában esznek és isznak. Hadd lássák meg, mi van annak a hosszú újság-kanálnak a végén.

Már majdnem befejeztem a *Meztelen ebéd* folytatását, amelyben a Szükség Algebráját terjesztem ki matematikailag, túl a drogvírus hatókörén. Mivel a szenvedélybetegnek sok formája van, azt feltételezem, hogy mindegyik közös alaptörvényeket követ. Heisenberg szavaival: „Lehet, hogy nem ez a lehetséges legjobb világegyetem, de könnyen lehet, hogy ez az egyik legegyszerűbb.” Ha az embernek van szeme hozzá, *láthatja*.

William S. Burroughs – 1960

MEZTELEN EBÉD

